

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum IV. Decretalium, per viginti, & unum Titulos distributum, De
Sponsalibus, Et Matrimoniis, eorumque impedimentis, ac dispensationibus,

...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1702

Articulus II. De matrimonio clandestino secundum quid.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73058](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73058)

eum non egere; sed in omissionem denuntiationum, quam suaserunt causæ propofitæ, de quo V. de Luca cit. l. 14. Tit. de Matr. discursu. 1.

681. Quæstio. 3. est, an delegatus, facultatem assistendi matrimonio, possit validè subdelegare? Resp. delegatum regulariter non posse subdelegare. c. Cum causam, 62. de appellat. §. L. 1. §. 1. & L. 3. ff. de Offic. ejus, cui mandata est, jurisdictio. dixi regulariter. 1. quia fallit, si quis sit constitutus sit sub potestate subdelegandi, ut not. Zoësius de Offic. Jud. delegat. num. 7. deinde, si quis sit delegatus ad universitatem causarum; quia talis habet eandem jurisdictionem cum delegante; quod tamen intellige de subdelegatione ab hoc facienda solum pro casu particulari, non ad universitatem causarum, ut rectè not. de Luca cit. discursu. 26. n. 26. secus dicendum est de delegato ad casum particularem, vel ad assistendum solum matrimonio certarum personarum. Talis enim potestatem delegatam subdelegare non potest, ut not. gloss. in cit. c. Cum causam. V. delegatus. Ex hoc sequitur, quòd Parochus, vel alius Sacerdos, licentiam sibi concessam ab alio, ut assistat matrimonio duorum, expressè nominatorum, v. g. Titii, & Bertæ, non possit committere alteri, v. g. suo Capellano, vel Regulari, qui fortè tunc apud eum commoratur; quia sic talis Parochus, vel Sacerdos, est delegatus ad casum solum particularem.

682. Dixi duorum expressè nominatorum. Nam circa hoc quæri potest, an sufficiat, esto Sponsi non nominentur expressè? si contingat, quosdam esse copulandos, ut eorum saluti consulatur, ne in loco suæ Parochiæ, vel diocesis eorum matrimonium innotescat, præter causas gravissimas (puta, si contrahendum sit inter valde inæquales) ubi si consanguineis constaret hoc matrimonium, vel alter, vel uterque gravissimè periclitaretur, prout non semel in facti contingentia ostendi potest. Resp. si is, à quo Sponsi petunt copulari ex ejusmodi causis, non sit Parochus eorum proprius, & ad proprium eorum Parochum, vel Episcopum (tacitis eorum nominibus) necessitatem contractus, pro eorum salute, scribat, & licentiam eorum matrimonio assistendi obtineat, licitè, validè-

que celebrari coram eo matrimonium, quia sic servatur substantialis forma Tridentini, quòd contrahant coram alio Sacerdote de ipsius Parochi, vel Ordinarii licentia; quo casu satis est, si testes, arcani apprimè tenaces adhibeantur, licet non sciant nomina contrahentium; cum sufficiat, quòd sciant contractum factum, sub istis circumstantiis. Delegatus tamen talis non possit id, quod sibi concessum est, subdelegare; cum delegatio tantum ad casum particularem facta sit.

Quæstio. 4. an sufficiat licentia data Sponso, v. g. quòd possit conjungi per quemlibet Presbyterum? Resp. affirmativè; quia si tali casu contraheret coram eo, quem ad hoc delegit, verificaretur forma substantialis, quòd contraxerit coram Sacerdote, ad id licentiam habente: secus est, si Sponsi licentiam peterent sub alio nomine, non suo. Nam cum delegatio sit stricti juris, intelligenda venit inter limites verborum, nec extendi de personâ in personam, etiam de consensu partium, qui dare non potest jurisdictionem personæ privatæ illum habitualitè non habenti, juxta c. Significavit de Rescript. §. c. P. & G. de Offic. deleg. excipie, nisi concedens habeat in animo faciendi talem rem, vel annuendi tali personæ, licet in verbis ex errore exprimat aliam. Arg. L. si in nomine C. de Testam.

ARTICULUS II.

De matrimonio clandestino secundum quid.

Seu matrimonio celebrato prætermissis denuntiationibus. Tale matrimonium, etiam jure antiquo (seclusâ dispensatione) illicitum erat, ut const. ex c. inhibitio. 3. de Clandest. despons. cujus textum retulimus supr. Jure autem novo Concilii Tridentini Sess. 24. de Reform. matr. c. 1. sequentia statuta sunt. 1. ut imposterum, antequam matrimonium contrahatur, ter à proprio contrahentium Parocho, tribus continuis diebus festivis, inter Missarum solennia, publicè denuntietur, inter quos matrimonium sit contrahendum.

Secundò, ut his denuntiationibus factis, si nullum legitimum opponatur impedimentum, ad celebrationem matrimonii in facie Ecclesie procedatur. Tertiò, ut tunc Parochus Viro, & muliere interrogatis, & eorum mutuo consensu intellecto, vel dicat: Ego vos in matrimonium conjungo in nomine Patris &c. vel aliis utatur verbis, juxta receptum cujusque Provinciae ritum. Quartò, quòd, si aliquando probabilis fuerit suspicio, matrimonium malitiosè impediri posse, siot præcesserint denuntiationes, tunc vel una tantum denuntiatio fiat, vel saltem Parochò, & duobus, vel tribus testibus presentibus matrimonium celebretur, deinde, ante illius Consummationem denuntiationes in Ecclesia fiant, ut si aliqua subsint impedimenta, facilius detegantur, nisi Ordinarius ipse expedire judicaverit, ut predictæ denuntiationes remittantur, quòd ipsius prudentia, & judicio, Sancta Synodus relinquit. Sic Concilium.

Ex dictis coll. 1. præceptum non contrahendi matrimonium omittis denuntiationibus eo potissimum sine conditum, ne matrimonia in gradibus prohibitis contrahantur, sed, si quæ fortassis inter Sponsos essent impedimenta, factis proclamationibus, ab his, qui aliquid de his noverunt, Ecclesie detegantur, constat ex n. præced. ibi: *si nullum legitimum &c.* & ibi: *ut si aliqua subsint impedimenta*: has autem denuntiationes de jure novo, ac seclusà dispensatione, ternas esse debere, ibi: *ter publicè denuntietur*; 2. fieri debere à proprio contrahentium Parochò, ut habet textus in *cit. n. 684.* vel ab alio ex ejus delegatione, prout ostendit communis Ecclesie usus, & praxis. 3. debere fieri publicè, nimirum, ubi frequens est concursus populi. 4. in Ecclesia inter Missarum Solemnia: si tamen etiam extra Ecclesiam, & Missarum solennia, (nimirum in loco, quo ingens hominum multitudo accedit, ut ad multorum hominum noticiam perveniant) validè sunt; cum sic satisfieri æque possit intentioni legis; sic Reginald. in *praxi fori penitent. lib. 31. n. 227.* & alii. Coll. 2. has denuntiationes regulariter debere fieri priùs, quam Sponsi matrimonium celebrent, ex n. 684. ibi: *his denuntiationibus factis &c.* dixi, regulariter. Nam Episcopus ex causa dispensare potest. 1. ut sufficiat tanquam

una, vel postponantur, aut omittantur, ex eodem. Quod hoc facilius fieri potest, quo causæ sunt urgentiores, & propè certum, nullum, etiam iis factis, proditorum impedimentum.

Quæstio autem est 1. an etiam alii, 686. Episcopo inferiores, possint ex causa dispensare in denuntiationibus, eo modo, quo potest Episcopus? Resp. hanc facultatem posse Episcopum alteri delegare; sic Rebuffus in *Praxi benefic. de forma Vicariatus n. 155.* Est enim potestas ordinaria Episcopi, cujus nomine etiam veniunt alii Prælati, minores, jurisdictionem quasi Episcopalem, & proprium territorium obtinentes, ut dictum est alibi. De Generali Vicario Episcopi, affirmat communis, illum posse similiter ex causa dispensare in denuntiationibus; quia venit appellatione Ordinarii; sic Ægid. Coninck *tom. 2. D. 27. n. 55.* & alii, licet contrarium sentiant aliqui apud Barbof. in *cit. c. Trid. Sess. 24. c. 1. n. 50.* Ubi tamen nota, quòd talis Vicarius non possit hanc facultatem generaliter, sed tantum specialiter delegare, ut observat Sanchez. *cit. D. 7. n. 21.* quod maximè procedit de Vicario temporali, qui ad breve tempus potest constituere, sui loco alium Vicarium, quamvis unum, vel alterum casum possit delegare; sic Azor *p. 2. lib. 3. c. 6. q. 10. Castropal. tr. 13. D. 1. p. 8. n. 4.* Illud etiam notandum, quando contrahentes sunt ex diversa diocesi, pro utroque contrahente sufficere, quòd in denuntiationibus dispense, vel Ordinarius Sponsi, vel Ordinarius Sponsæ; ita Sanchez. *lib. 3. hic D. 7. n. 7.* & alii; quòd verum est, quamvis matrimonium fiat in diocesi alterius; juxta Coninck *cit. D. 27. num. 54.* quia sic matrimonium non celebratur omittis denuntiationibus sine dispensatione Ordinarii; ergo nihil agitur contra præceptum Tridentin. in *num. 684.*

Quæstio est. 2. quæ censeantur causæ legitimæ, ut verificetur, ejusmodi dispensationem factam ex causa sufficiente? Resp. *ut omitti possint*, sufficere, quòd sequeretur infamia, ut si, qui diu putativi conjuges erant, denuntiarentur. 2. si est magna conditionis, & tatis, divitiarum, & qualitatis inæqualitas; quæ, si Sponsi publicarentur, magnum injicerent illis pudore-

pudorem, periculum inimicitarum, &c. 3. periculum animæ sive proprium, sive alienum &c. 4. favor in bonum Ecclesiæ cedens, qualis sæpe censetur factus Magnatibus, si à publicationibus eximantur &c. *ut postponantur*, sufficit primò legitimatio prolis in mortis articulo, vel securitas ad decedendum in bono statu; 2. si secus, matrimonium impediretur malitiosè, hoc est, inique, & contra rationem. Denique quæcunque notabilis contrahentium commoditas, sive temporalis, sive spiritualis, præstat justam causam omittendi, vel saltem postponendi denuntiationes ex dispensatione Ordinarii; sic Castropal. *D. 2. p. 13. §. 4. n. 8.* & Barbof. *cit. à n. 62.*

688. Quæstio est. 3. an Ordinarius, ob prædictas causas, *teneatur* dispensare? quod possit, non est dubium; sed an obligetur? affirmant plures apud Sanchez. *lib. 3. hic D. 10. n. 6.* sed iste solum tunc admittit, quando bono communi, & particulari contrahentium maximè expedit; ut, si malitiosè matrimonium aliàs impediretur, si interveniat contrahentium disparitas, periculum animæ &c. & si Ordinarius tali casu dispensare nolit, poterunt Sponsi omittis denuntiationibus contrahere; quia leges Ecclesiasticæ non ligant cum tanto damno; ita Coninck *D. 27. d. 6. n. 59.* Prælati enim ex officio tenentur bono communi, & speciali suorum subditorum graviter necessario providere. Unde quando Concilium id relinquit Ordinarii arbitrio, non idem est, ac *libertati*, sed *prudenti judicio*, an in tali casu dispensatio, an aliud medium adhibendum sit? ne matrimonium malitiosè impediatur. Ad hoc autem sufficit cognitio extrajudicialis; cum sufficiat arbitrium Episcopi, quo significatur arbitrium prudentiale & ratione regulatum, quod stat absque judiciali.

Hanc in denuntiationibus dispensandi facultatem jure antiquo, prout constat ex CC. Lateran. relato in c. *Cum inibitio de Clandest. despons.* non habuit Parochus; & quia Tridentinum quoad hanc materiam nihil mutavit in jure antiquo, nec jure novo Parochus dispensare potest in denuntiationibus; sic Castropal. *cit. D. 2. de spons. p. 13. §. 4. n. 3.* licet sit probabilis suspicio, matrimonium malitiosè

impediri posse, si denuntiationes fiant. Quamvis apud eundem, contrarium prodato hoc casu sentiant Vera Crux, Candelabrum aureum, & Petrus Ledesma.

Quæstio est. 4. an Parochus *licitè* 689. assistat matrimonio suorum omittis denuntiationibus? Resp. *per se loquendo* non posse, quia præceptum Tridentini est, ut ad celebrationem matrimonii *in facie Ecclesiæ* non procedatur, nisi *his denuntiationibus factis*; de quo Barbofa *cit. n. 33.* monet Parochum, ne statim, atque denuntiationes factæ sunt, ad celebrationem matrimonii procedat; ut liceat his, qui denuntiationes adierunt, de impedimentis cogitare, eaque aperire, ne scilicet suo fine frustrentur, nisi temporis angustia prematur, v. g. instantis adventus, vel quadragesimæ; tunc enim sine illis coram Parocho & Testibus Sponsi licitè contrahunt, si non sit reversus ad eum, qui dispensare possit; sic Layman. *tr. 10. p. 2. c. 4. n. 10.* & alii. dixi *per se loquendo*, 1. quia, si etiam culpabiliter omitteret, matrimonium tamen coram illo, & legitimis testibus celebratum, valeret; nam denuntiationes non sunt de valore matrimonii. Deinde Parochum, metu mortis omittentem denuntiationes, quando non facit in contemptum Clavium, non peccare, tenet ex Sanchez Barbofa citatus num. 30. quod etiam affirmat stante gravi, & legitima causâ, Coninck *cit. D. 27. n. 51.* Sanchez. *lib. 3. hic D. 5. n. 6.* & alii; quia præceptum juris humani, in re, quæ non est de substantia Sacramenti, vel speciali etiam significatione actionum præceptorum, non censetur obligare cum tanto rigore; præsertim, cum, si cum impedimento contraherent, eo ipso nulliter agerent.

Quæstio est. 5. an si Sponsi sint in 690. distinctis Parochiis, in qualibet earum, denuntiationes fieri debeant? affirmativa est communis, cum id exigat finis præcepti, de quo *n. 684.* si tamen unus eorum haberet plures Parochias, faciendæ forent in ea, in qua vel principalem, vel diutius habitat: vel potius in ea, in qua verosimilius sciri melius possunt impedimenta, ut tenet Barbofa *cit. num. 26.* & alii. Nam ad hanc notitiam habendam potissimum diriguntur

eur prædictæ proclamationes eorum, qui matrimonium inire volunt.

691. Quæstio est 6. an denuntiationes licite fiant etiam extra dies festivos, & quidem interpolatos? non posse fieri diebus feriatis, etiam cum dispensatione Ordinarii, docet Zerola in *praxi Episc. p. 1. V. Matrimonium S. 4.* & alii, quos cit. & seq. Barbof. in *Tridentinum cit. n. 22.* quia Concilium expressè loquitur de diebus festivis. Verùm hoc meritò limitatur, ut non procedat de festis tantum ex præcepto. Nam licet sit dies feriatas, si tamen in aliquo, eo die, celebraretur aliqua solennitas in Ecclesia Parochiali, quò frequens populus concurreret, licite fierent, & fini à lege Tridentini quæsito satisfieret. Accedit, quòd etiam contrarii hoc admittant in casu, quo ex præcepto esset festum, solum ad meridiem; ita Sanchez. *lib. 6. hic D. 6. num. 9. &c.*

692. Ad alterum, an, & qualiter debeant esse dies continui? Resp. id plurimum pendere ab usu, quo decretum Concilii quoad hoc in Ecclesiis receptum est. Cæterum etiam ex praxi certum est, non requiri tres dies immediatè continuos, & immediatè sibi succedentes; præsertim cum fini per legem intento rectius satisfiat, si inter unam & alteram denuntiationem tempus aliquod intercedat, quo derur tempus cogitandi, ac aperiendi, si quod impedimentum occurreret, ut rectè notat Coninck *cit. D. 27. dub. 5. n. 27.* quamvis Sanchez. *cit. D. 6. n. 8.* rectè moneat, non debere nimis multos dies festos inter unam & alteram denuntiationem interponi, ne audientes decipiantur, rati superesse alias, consequenter tempus adhuc impedimentum denuntiandi.

693. Quæstio est 7. qualiter contrahentes à Parocho de mutuo consensu interrogandi? & quibus verbis coniungendi sint? Resp. Parochum, vel delegatum assistentem matrimonio graviter obligari, Sponfos interrogare de mutuo consensu, prout constat ex illis verbis: *Viro & muliere interrogatis, ubi habetur in n. 684.* nimirum, an femina hunc velit in suum maritum, & vicissim? dixi *graviter*, si ipsi & testibus non constet de illo; non autem secus, ut tenet Bonacina *de matr. q. 1. n. 40.* Qualiter autem consensus sufficienter exprimi possit? dictum est *quæst. 1. à 376.*

quibus porrò verbis, dum Sponfos matrimonio coniungit, uti debeat, præscribit ipsum CC. ut dictum est *n. 684.* an autem grave peccatum sit, ea verba omittere? Affirmat Rebellus *de obligatione iustitiæ l. 2. q. 7. s. 1. n. 4.* cum violetur Concilii præceptum; sed probabilius est cum Sanchez. *l. 8. hic D. 38. n. 7.* secluso contemptu, & scandalo, esse tantum veniale; cum ea Cæremonia nec ad valorem matrimonii, nec ad procurandam impedimenti, si quod esset, notitiam pertineat.

ARTICULUS III.

De Pœnis matrimonii clandestini.

Ex pœnis contra matrimonium clandestinum statutis aliquæ afficiunt *liberos* ex tali matrimonio natos; aliæ *Parochum*, & *testes*, aliæ *ipfos contrahentes*. Supponendum autem, hic agi de *clandestinitate culpabili*; aliàs enim non foret locus pœnæ *c. sine causa 27. de Reg. juris in 6.* difficultas autem est, an, dum agitur de pœnis matrimonii *clandestini*, sub hoc nomine veniat matrimonium, *quovis modo clandestinum* juxta diversas clandestinitatis species jam expositas in *n. 632.*

S. I.

Quale matrimonium clandestinum subjaceat pœni à jure statutis?

Resp. probabilius esse, nec matrimonium ante benedictiones nuptiales consummatum; nec ante legitimam ætatem initum; nec contra fidem priorum Sponsalium contractum: nec denique contractum sine solennitate, quæ habetur in *c. Aliter. 30. q. 5.* (nempe absque consanguineorum notitiâ) contractum, rectè *clandestinum* dici, prout *clandestinitas* subjacet pœnæ juris: sed tantum vel *clandestinum simpliciter*, vel *secundum quid*, ut patebit ex seq. Quare illæ quatuor species non tam matrimonia clandestina sunt, quàm *minus solennia*, ut rectè not. Sanchez. *lib. 3. hic D. 1. à num. 1.* quæstio igitur procedit solum de matrimonio clandestino propter denuntiationes culpabiliter omittas, vel propter defectum præsentia Parochi, & Testium. Igitur

Prima